

De PvdA Alkmaar heeft vanaf het eerste moment niet het idee gehad dat er sprake was van een open verkenning. De verkenning was immers belast met een opdracht zoals geformuleerd in de motie van D66 op 13 maart jl. Met deze beperkingen kwamen we terecht in een zeer verengde verkenning waarbij tal van realistische varianten direct werden uitgesloten. Dat maakt het eigenlijk een spek en bonen verkenning.

Bijzonder, zeker in een beginnende fase van de verkenning, was het om bijvoorbeeld een vraag te krijgen over de woonplaats van onze potentiële wethouder kandidaat. Dat diezelfde verkenner nu niet aanwezig is om deel te nemen aan deze vergadering beschouwen wij als een gemiste kans. Mijn fractie deelt zijn zienswijze niet dat zijn politiek onafhankelijke rol in het geding zou kunnen komen door aanwezig te zijn en deel te nemen aan deze vergadering, hij gaat immers zelf over zijn eigen beantwoording. Want hoe je het ook uitlegt, de verkenning, en daarmee ook de verkenner, is uiteindelijk aangesteld door middel van een meerderheidsbesluit van deze gemeenteraad. De verkenning is ook bekostigd door deze gemeenteraad. Het negeren van een uitdrukkelijk verzoek van diezelfde gemeenteraad om aanwezig te zijn om verduidelijkende vragen te kunnen beantwoorden betreuren wij ten zeerste. Wij vinden dat de verkenner vanavond hier aanwezig had moeten zijn zoals andere verkenners dat in dit land ook doen. Van Tweede Kamer tot aan tal van gemeenten en provincies, de verkenner komt -zeker op verzoek- om vragen -voor zover mogelijk- te beantwoorden van het hoogste politieke orgaan. Deze verkenner kiest kennelijk anders.

Motie van wantrouwen en wegsturen college

We gaan even terug in de tijd. De motie van wantrouwen (want je kan het beestje een andere naam geven maar dat is wat het gewoon was) werd direct gevolgd door een ontslagbesluit waarmee een voltallige ploeg aan wethouders per direct moest opstappen. Een ongekennde en onbesuisde actie in gemeenteland. Maar wij hebben ons opnieuw gepositioneerd rekening houdende met de nieuwe realiteit die was ontstaan. En niet geheel verassend, met uitzondering van FvD, zitten alle partijen die voor de motie van wantrouwen en ontslagbesluit stemden nu samen met het CDA gezellig te onderhandelen in een formatie om tot een nieuwe coalitie te komen.

Ervaringen in deze verkenning

Onze eerste voorkeur was, met een schuin oog kijkend naar de uitgangspunten van de eerder aangehaalde motie van D66, om een nieuwe start te maken met de voormalige coalitiepartijen PvdA, GL, LA, CU, SP, CDA en D66. Met name op basis van inhoud was dat de meest logische optie. Kijkt u het verkiezingsprogramma van D66 er maar op na, die sluit in grote mate aan op de belangrijkste uitgangspunten van de andere partijen.

Maar deze meest logische en voor de hand liggende optie, werd direct afgeschreven door de verkenner omdat het niet in de scope van de opdracht zou vallen. Er zou onvoldoende balans zijn tussen voormalige coalitie en oppositiepartijen. Voorzitter u zult onze fronsende wenkbrauwen begrijpen toen een dikke maand later de uitkomst van dezelfde verkenner was om een combinatie te maken met allemaal voormalig oppositiepartijen plus één voormalige coalitiepartij. Dat viel kennelijk wél binnen de scope.

De fracties van de PvdA en GL zijn gezamenlijk met één uitgesproken wens de verkenning ingegaan. Wij hebben meermaals aangegeven ons waarschijnlijk niet te zullen herkennen in een coalitievariant waarbij zowel de fractie van de VVD als OPA in zouden zitten. Dat is een politieke keuze. Maar voorzitter, één duidelijk uitgesproken wens in een verkenningsfase leek ons niet onredelijk. U kunt onze gespreksverslagen erop nalezen. Er zijn tal van varianten ter tafel door ons voorgelegd tijdens de verkennende gesprekken. Het ging zelfs zover dat één variant door ons is voorgelegd bestaande uit

een rompslot van PvdA, GL én D66 waarbij D66 de vrije keuze had dit naar gelang aan te vullen. Wij hebben tijdens de verkenning ook verzocht om een gesprek met de verkenner én de fractie van D66. Noch aan dat verzoek voor een gesprek met de D66, noch aan de door ons voorgestelde variant is feitelijk gevolg gegeven. Dat is jammer maar kennelijk was de uitkomst al vooraf duidelijk. D66 had zichzelf al verloofd aan OPA en VVD. Het moest over rechts, en zo geschiedde.

Toen kwam op 7 april het verslag van de verkenner. Het niet verrassende advies was D66 plus de club aan de rechterflank. Ze hadden zichzelf zelfs al een coalitietitel gegeven. Een titel die ook wat wegheeft van Koning Charles de 3^e in zijn middeleeuws kostuum en kroon. Ziet er voor de liefhebber leuk uit maar het is ook een beetje vaag en ongemakkelijk.

Toetsing verkenning aan afgesproken uitgangspunten

Maar nu de hamvraag: voldoet deze verkenning en de uitkomsten ervan nu eigenlijk wel aan de opdracht en uitgangspunten die de raad aan de verkenning heeft gegeven? Resumerend spreekt de motie een wens uit van een coalitie die:

1. De diversiteit aan geluiden binnen de gemeenteraad een plek weet te geven;
2. Helpt de verhoudingen tussen de huidige coalitie en oppositie te verbeteren;
3. Bestaat uit partijen van zowel de huidige coalitie als oppositie;
4. Bruggen bouwt richting diverse geluiden in de samenleving.

Punt 1. Een coalitie welke de diversiteit aan geluiden binnen de gemeenteraad een plek geeft. Voorzitter, beste mensen van het publiek en kijkers thuis u ziet (of op scherm of uitgeprint) hier een overzicht van het kies kompas welke is opgesteld tijdens de laatste verkiezingen op basis van de verkiezingsprogramma's van alle betrokken partijen in de Alkmaarse gemeenteraad. Zoals u ziet spat de diversiteit er niet echt vanaf. Voorzitter de enige vreemde eend in de D66 die -op papier in ieder geval- een centrum-progressieve koers wenst te varen. De rest van de club is gewoon rechts-conservatief, niks divers maar lekker rechts zou je kunnen zeggen. Helaas, mijn fractie constateert dat de uitkomst van de verkenning bij lange na niet voldoet aan de diversiteitswens van de motie.

Goed, dan maar punt 2 proberen. De nieuwe coalitie zou moeten helpen de verhoudingen tussen huidige (lees: vorige) coalitie en oppositie te verbeteren. Dat is, zacht uitgedrukt, niet gelukt. Waarom niet? Wat dacht u van het schandalig naar huis sturen van een voltallige club aan wethouders zonder enige inhoudelijke reden: de nucleaire optie. Behoudens een keer in Almere met de miljoenenstrop rondom het Floriadedossier -die stapten overigens ook nog eens zelf op- bestaan er volgens mij geen andere voorbeelden in gemeenteland waarbij een voltallig goed functionerend team aan wethouders per direct naar huis is gestuurd. Aan de mede-indienders en de ondersteuners van dat ontslagbesluit nogmaals gefeliciteerd met dit primeur. Jullie zetten Alkmaar echt op de kaart, maar goed voor de verhoudingen is het natuurlijk niet. Kennelijk was het nodig. Maar als OPA, die indiener van dat besluit, de reden weet mag ze het mij en mijn fractie nogmaals uitleggen waarom dit nu precies nodig en proportioneel was.'

Ja voorzitter en als je verhoudingen wilt verbeteren *practice wat you preach* zou ik zeggen. Ik kan me de vorige keer voor de installatie van het vorige college nog goed herinneren hoeveel nadruk er gelegd werd op transparantie. Moties werden ingediend, alles moest openbaar en alles moest voor een camera. Nou, voorzitter. Ik heb gisteravond om 22:30 nog eens gekeken maar de gespreksverslagen van alle formerende partijen zijn nog niet gepubliceerd.

U begrijpt voorzitter van echt helen van de verhoudingen kan op dit moment geen sprake zijn.

Nog een poging dan maar, punt 3. De coalitie zou moeten bestaan uit partijen van de vorige coalitie en oppositie. Voorzitter feitelijk misschien wel maar zoom eens in. De fractie van BAS was al uit de coalitie gestapt ten tijde van deze motie dus feitelijk alleen de fractie van CDA uit de vorige coalitie is toegetreden tot deze nieuwe aanstaande formerende club. De verhoudingen zijn dus 1 om 5. Toen wij dat voorstelden, maar dan andersom, viel het niet binnen de scope van de opdracht van de verkenning. Oordeel zelf maar. Met hakken over de sloot, maar punt 3 zou theoretisch kunnen voldoen aan de opdracht. Immers CDA is een voormalige coalitiepartij en de rest voormalige oppositie partijen dus er is wel een mix.

Dan de laatste punt, de aanstaande coalitie zou er een moeten zijn die bruggen bouwt richting de diverse geluiden van de samenleving. Nou voorzitter ik heb stad en land afgezocht maar ik kan die brug toch echt niet vinden. Kan zijn dat ik vooral naar fiets- en loopbruggen aan het zoeken was en het een autobrug was wat de motie bedoeld. Zonder gekheid, een groep partijen die alleen in de rechts-conservatieve hoek vertegenwoordigd zijn kan op geen enkele manier worden uitgelegd als een coalitie die bruggen bouwt naar alle hoeken van de samenleving.

Voorzitter, ik sluit mijn eerste termijn af. Een merkwaardig proces. Een uitkomst die we 2 maanden geleden al hadden voorspelt en een verkenning die totaal niet aan haar eigen opdracht voldoet. Ik ben benieuwd naar de reacties van andere partijen, en dan in het bijzonder naar die van D66 frontpartij van de verkenning en indiener van de motie die de opdracht tot de verkenning gaf.